

รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบท ภาคกลางและภาคใต้ของประเทศไทย¹ Lifestyle of Generation Y in Central and Southern of Thai Rural Society

सानิตย์ หนูนิล²

Sanit Noonin²

²วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์

²Puey Ungphakorn School of Development Studies

²มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

²Thammasat University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาลักษณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทและ 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบท เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนเจนเอเรชั่นวาย อายุ 18 ถึง 37 ปี ณ พ.ศ. 2561 ที่อาศัยอยู่ในสังคมชนบทเขตภาคกลางและภาคใต้ จำนวน 389 ราย สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบนำตัวแปรเข้าทั้งหมด ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบท ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านลักษณะทางประชากร ได้แก่ ช่วงอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด และ

¹ บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนรุ่นใหม่ในสังคมชนบทไทย ภาคกลางและภาคใต้ (ภายใต้ชุดโครงการถอดรหัสวิถีชนคนรุ่นใหม่ ในสังคมชนบทไทย : กรณีศึกษาพื้นที่การปฏิบัติงานอาสาสมัคร ของบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

อาชีพเสริม 2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ความเพียงพอของรายได้ 3) ปัจจัยด้านสังคม และการเมือง ได้แก่ การเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กรในชุมชน และผลกระทบจากนโยบายรัฐ 4) ปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ ลักษณะที่อยู่อาศัย และ 5) ปัจจัยด้านความทันสมัย ได้แก่ ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

คำสำคัญ: รูปแบบการดำเนินชีวิต, เจนเอเรชั่นวาย, สังคมชนบท

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the characteristics and lifestyle of generation Y in rural society and 2) to investigate factors affecting the lifestyle of generation Y in rural society. This research was a quantitative study. Data were collected by the questionnaire from 389 samples who were generation Y, aged 18 to 37 years old in 2018 and lived in rural areas of Thailand. Multiple regression analysis (Enter Method) was used to analyze the data. The results showed that factors affecting the lifestyle of generation Y in rural society were 1) Demographic factor consist of; age, marital status, educational level and supplementary career; 2) Economic factor was income adequacy; 3) Social and political factors consist of membership of community groups or organizations and being affected by state policy; 4) Housing factor was living style, and 5) Information factor was social media channel.

Keywords: Lifestyle, Generation Y, Rural Society

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในมิติต่างๆ ที่กระทบทั้งในระดับสังคม ชุมชน ไปจนถึงระบบการผลิต การบริโภค ตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของปัจเจกบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในมิติของสังคมชนบทไทยที่กล่าวได้ว่า มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด ทั้งในด้านการบริหาร ฐานอุปโภค และโครงสร้างพื้นฐานที่สอดคล้องกับความเป็นสังคมสมัยใหม่มากขึ้น รวมไปถึงความสามารถในการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยี และปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของบุคคล ทำให้นิยามของชนบทไทยในปัจจุบันได้รับการอธิบายเพิ่มเติมผ่านความทันสมัย อาทิ การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ การเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ต การใช้คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล การมีเครื่องทำน้ำอุ่น และมีโทรทัศน์ติดสัญญาณดาวเทียม ตลอดจนการมีโอกาและทางเลือกที่มากขึ้นในการเข้าถึงแหล่งอาชีพอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการทำไร่ทำนา เกิดการแปรเปลี่ยนของระบบการผลิตแบบพอเพียงไปเป็นการผลิตในเชิงพาณิชย์ เกิดการทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรพันธสัญญา การแปรรูปและการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และการก้าวไปสู่การเป็นสังคมผู้ประกอบการ เป็นต้น ทำให้โฉมหน้าชนบทไทยในยุคปัจจุบันเป็นสังคมที่ผสมผสานระหว่างความเป็นสังคมสมัยใหม่ (Modern Society) และการเป็นสังคมแบบดั้งเดิม (Traditional Society) ซึ่งยังคงไว้ในบางมิติที่แตกต่างกับสังคมเมือง ดังนั้น สังคมชนบทสมัยใหม่จึงไม่ได้มีลักษณะเป็นปฏิปักษ์กับสังคมเมืองอย่างสิ้นเชิง เหมือนดังวาทกรรมในอดีตอีกต่อไป (อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์, 2559; นภาพร อติวานิชยพงศ์, 2557; นภาพร อติวานิชยพงศ์ กนกวรรณ ละรัก และกนกวรรณ แซ่จั้ง, 2557; ชาย โพธิ์สีดา, 2555)

นอกจากพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงความเป็นชนบท การเผชิญกับสถานการณ์การลดลงของภาวะเจริญพันธุ์ในบริบทสังคมสูงวัยของประเทศไทยที่แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการลดลงอย่างต่อเนื่องของสัดส่วนประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานเป็นสาเหตุประการสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตถึงการดำรงอยู่ของวัยแรงงานที่เป็นกลุ่มคนเจนเอเรชั่นวาย และให้ความสนใจกับ “รูปแบบ

การดำเนินชีวิต (Lifestyle)” ของ “คนเจนเอเรชั่นวาย” จำนวนหนึ่งที่อาศัยอยู่ในสังคมชนบท ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากมีงานวิจัยหลายชิ้นที่บ่งชี้ไปในทิศทางเดียวกันว่า คนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “เจนเอเรชั่นวาย” เป็นผู้ที่เกิดตั้งแต่ พ.ศ. 2524 ถึง พ.ศ. 2543 (ค.ศ. 1981 - 2000) (Miller & Washington, 2008) ซึ่งเติบโตมาในยุคที่เต็มไปด้วยความคิดสร้างสรรค์ พร้อมพร้อมด้วยความทันสมัยของเทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทำให้คนในยุคเจนเอเรชั่นวายมีชุดประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างไปจากคนรุ่นพ่อแม่ซึ่งเป็นประชากรในรุ่นเบบี้บูมเมอร์ (Baby Boomer) ที่เติบโตมาในยุคหลังสงครามโลกสิ้นสุดลง ด้วยยุคสมัยที่แตกต่างกันนี้เองที่ส่งผลให้คนเจนเอเรชั่นวายมีแนวคิด ค่านิยม และพฤติกรรมที่ไม่เหมือนกับคนรุ่นก่อน ไม่ว่าจะเป็นลักษณะการดำเนินชีวิต การบริโภค การเลือกอาชีพ การเลือกสถานที่ทำงาน การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การตัดสินใจมีครอบครัว หรือมีบุตร รวมไปถึงการมีลักษณะของความเป็นปัจเจกสูง มีอิสระในการดำเนินชีวิต ต้องการความยืดหยุ่น และมีความสุขจากการได้ใช้ชีวิตแบบสมดุล ซึ่งทัศนคติและพฤติกรรมเหล่านี้ มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการทำกิจกรรมในระบบเศรษฐกิจและสังคมในทุกสาขา อีกทั้งยังส่งผลต่อผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ (Meier, Austin, & Corcker, 2010; Sigman, 2009; Terjesen, Vinnicombe, & Freeman, 2006)

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมา จึงนำมาสู่การตั้งคำถามของการวิจัยที่ว่า “ลักษณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทของประเทศไทยภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคม ณ ช่วงเวลาปัจจุบัน เป็นอย่างไร” และ “มีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตเช่นนั้น” ซึ่งหากสามารถศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทได้อย่างละเอียดและครอบคลุม ผลการวิจัยน่าจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญที่เอื้อประโยชน์ต่อการนำไปวิเคราะห์และทำความเข้าใจสถานการณ์การดำเนินชีวิตในปัจจุบันของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทภาคกลางและภาคใต้ที่ผู้วิจัยเลือกมาเป็นกรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ โดยเป็นพื้นที่ที่มีหน่วยงานทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งองค์กรด้านการพัฒนาต่าง ๆ ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลวังใหญ่ อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

สหทัยมูลนิธิ ภาคใต้ ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช และกลุ่ม
รักษะเขมา ตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง มีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง
ทั้งทางตรงและทางอ้อมกับการพัฒนาเยาวชนคนเจนเอเรชั่นวายในพื้นที่ ซึ่งผลจาก
การวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในเชิงข้อมูลที่จะนำไปใช้ประกอบการพัฒนาโครงการ
ต่าง ๆ ในอันที่จะเพิ่มพูนศักยภาพคนเจนเอเรชั่นวายในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ
ประสิทธิผล โดยอยู่บนฐานของข้อมูลการวิจัยที่มีความน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ พื้นที่
ที่เลือกมาทำการศึกษาทั้ง 2 ภูมิภาค ยังมีความน่าสนใจในมิติด้านความแตกต่างทาง
ด้านวัฒนธรรม ทั้งศาสนา ความเชื่อ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีประจำถิ่นที่
ค่อนข้างเด่นชัด โดยผลการวิจัยนี้จะสะท้อนให้เห็นว่าความแตกต่างของมิติต่าง ๆ
ดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเอเรชั่นวายในบริบทของสังคม
ชนบทที่แปรเปลี่ยนไปหรือไม่ อย่างไร อีกทั้งผลการวิจัยยังจะเป็นประโยชน์ในการ
ขับเคลื่อนนโยบายที่เกื้อหนุนต่อวิถีการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่สร้างสรรค์
ของคนเจนเอเรชั่นวายในพื้นที่ และอาจนำมาซึ่งการสะท้อนถึงหน้าต่างแห่งโอกาส
(Windows of Opportunity) ที่สังคมชนบทจะได้รับประโยชน์จากคนเจนเอเรชั่นวาย
ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมต่าง ๆ เนื่องจากสังคมชนบทมีทุน
ทางทรัพยากรและภูมิปัญญา ขณะที่คนเจนเอเรชั่นวายมีพลังความคิดสร้างสรรค์และ
ความรู้ที่น่าจะก่อให้เกิดคุณค่าบางประการแก่ท้องถิ่นได้ อย่างไรก็ตาม จากการศึกษา
งานวิจัยต่าง ๆ ที่ผ่านมา ยังไม่พบว่าม้งงานวิจัยชิ้นใดที่เชื่อมโยงการศึกษารูปแบบ
การดำเนินชีวิตของคนเจนเอเรชั่นวายกับสังคมชนบทอย่างบูรณาการ อีกทั้ง ยังขาด
ข้อมูลเชิงสถิติเพื่อการวิเคราะห์และทำความเข้าใจถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตของคน
เจนเอเรชั่นวายในพื้นที่ชนบทไทย ณ ช่วงเวลาปัจจุบัน ดังนั้น การศึกษาเพื่อรวบรวม
องค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบท
จึงแสดงถึงคุณค่าของการศึกษานี้

การวิจัยนี้จึงน่าจะสะท้อนองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของคน
เจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทไทยได้อย่างครอบคลุมและหลากหลาย ซึ่งแนวคิด
รูปแบบการดำเนินชีวิตในอดีตนิยมศึกษากันในแวดวงทางการตลาด โดยศึกษา
รูปแบบการดำเนินชีวิตหรือพฤติกรรมของผู้บริโภค เพื่อนำผลการวิจัยมาวางแผนในการ

ผลิตสินค้าหรือบริการให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคในแต่ละกลุ่ม
อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตยังสามารถนำมาศึกษา
เพื่อใช้ในการอธิบายในศาสตร์ด้านอื่น ๆ อีกด้วย นอกจากนี้ หากพิจารณาจะพบว่า
แนวคิดรูปแบบการดำเนินชีวิตยังมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีทางพฤติกรรม
ศาสตร์ ที่อธิบายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ (Human Behavior) ว่าประกอบด้วยพฤติกรรม
ภายนอก (Overt Behavior) กับพฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) ซึ่งพฤติกรรม
ภายนอก หมายถึง การกระทำของบุคคลที่สามารถสังเกตเห็นได้ สำหรับการวิจัยนี้ คือ
รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านการดำเนินกิจกรรม และพฤติกรรมภายใน หรือความในใจ
เป็นพฤติกรรมที่เจ้าตัวเท่านั้นที่จะรู้ดี และหากไม่บอกหรือไม่แสดงออกก็ไม่มีใครรู้ได้
อาทิ การเข้าใจ ความคิด การตัดสินใจ เจตคติ จินตนาการ เป็นต้น สำหรับการวิจัยนี้
คือ รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจ รวมทั้งรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความคิด
เห็น ซึ่งพฤติกรรมภายนอก และพฤติกรรมภายในมีความสัมพันธ์กัน โดยพฤติกรรม
ภายในจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอกนั่นเอง (สมยศ นาวิการ, 2546) สำหรับ
ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิด AIOs เพื่อศึกษาถึงรูปแบบการดำเนินชีวิต
ทั้งในด้านการดำเนินกิจกรรม (Activities) ความสนใจ (Interests) รวมไปถึงถึง
ความคิดเห็นต่าง ๆ (Opinions) (Plummer, 1974) ทั้งนี้เพื่อเป้าหมายในการสนับสนุน
ให้เกิดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ส่งเสริมวิถีการดำเนินชีวิตที่สร้างสรรค์ของคน
เจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทที่เป็นกรณีศึกษาได้อย่างเหมาะสม และยังเป็นการ
ขับเคลื่อนวิถีคิดและพฤติกรรมของคนเจนเอเรชั่นวายให้เป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิด
ประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเอเรชั่นวาย
ในสังคมชนบท
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคน
เจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบท

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Study) มีรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษานี้คือ บุคคลที่อยู่ในรุ่นประชากรวาย หรือ เจนเอเรชั่นวาย ที่ ณ พ.ศ. 2561 มีอายุตั้งแต่ 18 ถึง 37 ปี และอาศัยอยู่ในเขตชนบทภาคกลางและภาคใต้ของประเทศไทย (แบ่งภูมิภาคของประเทศไทยตามกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยแบ่งเป็น 4 ภาค) ซึ่งเป็นพื้นที่การปฏิบัติงานอาสาสมัครของบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รุ่นที่ 49 ประกอบด้วย 3 พื้นที่ ใช้การเลือกตัวอย่างพื้นที่การศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากพื้นที่ที่มีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเยาวชนคนรุ่นใหม่ ตลอดจนพิจารณาถึงความแตกต่างทางมิติด้านวัฒนธรรม ทั้งศาสนา ความเชื่อ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีประจำถิ่น นอกจากนี้ ยังพิจารณาถึงความสมบูรณ์ของข้อมูลขนาดประชากรในการศึกษา โดยพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย ภาคกลาง ได้แก่ ตำบลทุ่งควายกิน อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง ส่วนภาคใต้ ได้แก่ ตำบลวังใหญ่ อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา และตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จากนั้นจึงคำนวณหาขนาดตัวอย่างแบบทราบจำนวนประชากร โดยใช้สูตรของ Yamane (1967) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 389 ราย สำหรับการสุ่มตัวอย่างในแต่ละพื้นที่ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะและจำนวนตรงตามที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา มีรายละเอียดจำนวนประชากรและขนาดตัวอย่าง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร และขนาดตัวอย่าง

พื้นที่	จำนวนประชากร อายุ 18 ถึง 37 ปี ณ พ.ศ. 2561 (ราย)	ขนาดตัวอย่าง (ราย)
ภาคกลาง ตำบลทุ่งควายกิน อำเภอกงหรา จังหวัดระยอง	3,099	85
ภาคใต้ ตำบลวังใหญ่ อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา	1,993	55
ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช	9,048	249
รวม	14,140	389

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วยชุดข้อคำถาม 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านลักษณะทางประชากร ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและการเมือง ด้านวัฒนธรรม ด้านที่อยู่อาศัย และด้านความทันสมัย ข้อคำถามย่อยประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพหลัก อาชีพเสริม รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความเพียงพอของรายได้ การเป็นสมาชิกของกลุ่ม/องค์กรในชุมชน ผลกระทบจากนโยบายรัฐ ศาสนา ความเชื่อในเรื่องภูติผี/สิ่งศักดิ์สิทธิ์ การยึดถือและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ประจําถิ่น ภูมิภาค การพักอาศัย ความเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย ลักษณะที่อยู่อาศัย ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การใช้สื่อโซเชียลมีเดีย เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวก และแนวคิดการพัฒนา โดยมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายปิด (Close-ended Questionnaire) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) รวมทั้งข้อคำถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) และ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิต ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิด AIOs ของ Plummer, (1974) เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต โดยปรับ

ให้สอดคล้องกับบริบทสังคมชนบทไทยในปัจจุบัน ทั้งด้านการดำเนินกิจกรรม ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับงานหรือการทำงาน งานอดิเรกเหตุการณ์หรือกิจกรรมทางสังคม การพักผ่อน ความบันเทิง การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรม การเข้าร่วมกับชุมชน การจับจ่ายใช้สอย และการเล่นกีฬา ด้านความสนใจ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ ครอบครัว บ้าน งานหรืออาชีพ ชุมชน การพักผ่อนหรือนันทนาการ แฟชั่นหรือการตามกระแสนิยม อาหารและสุขภาพ สัตว์ และการประสบความสำเร็จ ส่วนด้านความคิดเห็น ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับตนเอง ประเด็นทางสังคม การเมือง อาชีพหรือธุรกิจ เศรษฐกิจ การศึกษา การบริโภคและผลิตภัณฑ์ อนาคต และวัฒนธรรม โดยมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายปิด (Closed-ended Questionnaire) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย 1) การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย ตลอดจนนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย และนำมาปรับปรุงข้อคำถาม จากนั้นหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยใช้สูตร IOC (Index of Item Object Congruence) จากนั้นประมวลความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อ โดยค่าดัชนีความเที่ยงตรงระหว่างข้อคำถามต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 จึงจะถือว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสามารถนำมาใช้เป็นข้อคำถามในแบบสอบถามได้ ปรากฏว่าข้อคำถามทุกข้อมีข้อคำถามกับคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เหมาะสมในการใช้เป็นเครื่องมือการวิจัย (Rovinelli & Hambleton, 1976) และ 2) การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (1970) ที่กำหนดว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป จึงจะถือว่ายอมรับได้ (Hair et al., 2006) โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try out) กับกลุ่มคนเจนเอชในสังคมชนบทที่ไม่ใช่หน่วยตัวอย่างของการวิจัย จำนวน 30 ราย ซึ่งจากการตรวจสอบ ปรากฏว่า

แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .867 ถือว่าค่าความเชื่อมั่นเป็นที่ยอมรับได้ และเหมาะสมในการใช้เป็นเครื่องมือการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ข้อมูลด้านลักษณะทางประชากรด้านเศรษฐกิจด้านสังคมและการเมือง ด้านวัฒนธรรม ด้านที่อยู่อาศัย และด้านความทันสมัย โดยใช้วิธีการประเมินผลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าร้อยละ (Percentage) 2) การวิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านความสนใจ และด้านความคิดเห็น ใช้วิธีการประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าร้อยละ (Percentage) และ 3) การวิเคราะห์สมมติฐานการวิจัย สำหรับสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter Method)

ผลการวิจัย

1. ลักษณะของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบท

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปลักษณะของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทภาคกลางและภาคใต้ในประเด็นที่สำคัญ ๆ ได้ดังนี้ 1) ด้านลักษณะทางประชากรพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 64.3) รองลงมาเป็นเพศชาย (ร้อยละ 35.7) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18 – 22 ปี (ร้อยละ 40.6) ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 60.2) มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 5 คนต่อครอบครัว ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดในจำนวนที่เท่ากัน คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และปริญญาตรี (ร้อยละ 30.3) รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 19.3) ส่วนใหญ่มีอาชีพหลักเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา (ร้อยละ 24.2) รองลงมา คือ อาชีพรับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 21.6)

และส่วนใหญ่ไม่ได้มีอาชีพเสริม (ร้อยละ 62.5) 2) ด้านเศรษฐกิจ พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 36.8) รองลงมา คือ มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 30.3) ส่วนใหญ่มีรายได้ค่อนข้างเพียงพอกับรายจ่ายแต่ไม่ค่อยมีเหลือเก็บ (ร้อยละ 46.0) รองลงมา คือ มีรายได้เพียงพอและมีเหลือเก็บ (ร้อยละ 33.2) และส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นเจ้าของที่ดินหรือทรัพยากรที่ใช้ในการประกอบอาชีพ (ร้อยละ 67.9) 3) ด้านสังคม การเมือง และวัฒนธรรม พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กรในชุมชน (ร้อยละ 70.2) โดยมีผู้ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายภาครัฐต่อการดำเนินชีวิตกับผู้ที่ไม่ได้ได้รับผลกระทบในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ได้รับผลกระทบ (ร้อยละ 49.6) และไม่ได้รับผลกระทบ (ร้อยละ 50.4) ส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากแนวคิดการพัฒนาในปัจจุบันต่อการดำเนินชีวิต (ร้อยละ 56.8) ส่วนใหญ่มีความเชื่อในเรื่องภูตผี/สิ่งศักดิ์สิทธิ์ (ร้อยละ 54.5) และส่วนใหญ่ยังยึดถือและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีประจำถิ่น (ร้อยละ 93.6) และ 4) ด้านความทันสมัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร 3 ลำดับแรก ได้แก่ (1) โทรศัพท์มือถือ (เข้าถึง ร้อยละ 88.7) (2) โทรศัพท์ (เข้าถึง ร้อยละ 64.0) และ (3) คอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ต (เข้าถึง ร้อยละ 37.5) ส่วนใหญ่ใช้สื่อโซเชียลมีเดีย (ร้อยละ 94.1) โดยประเภทของสื่อโซเชียลมีเดียที่มีการใช้มากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ (1) เฟซบุ๊ก (ใช้ร้อยละ 85.1) (2) ยูทูบ (ใช้ร้อยละ 69.9) และ (3) ไลน์ (ใช้ร้อยละ 62.5)

2. รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเนอเรชั่นวายในสังคมชนบท

จากการพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 ลำดับแรกในแต่ละด้านของรูปแบบการดำเนินชีวิต สะท้อนให้เห็นถึงรายละเอียดของรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเนอเรชั่นวายในสังคมชนบทภาคกลางและภาคใต้ที่ชัดเจนขึ้น ดังนี้ 1) รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านการดำเนินกิจกรรม พบว่า 5 ลำดับแรก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ (1) ใช้เวลาร่วมอยู่กับครอบครัวหรือญาติพี่น้อง (2) พักผ่อนอยู่บ้านในวันหยุด (3) เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับงานประเพณีและวันสำคัญทางศาสนา (4) เข้าร่วมกิจกรรมหรือพิธีกรรมทางศาสนา และ (5) เปิดรับสื่อทางโซเชียลมีเดีย อาทิ เฟซบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม 2) รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจ พบว่า 5 ลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ (1) ให้ความสำคัญกับครอบครัวเป็นอันดับแรก (2) ชอบบรรยากาศของบ้านที่มีความ

เป็นธรรมชาติ (3) เลือกปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับครอบครัวเป็นอันดับแรก (4) สนใจการใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายและพอเพียง และ (5) ตั้งใจเรียนหรือทำงาน ไม่กลัวงานหนัก และ (3) รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความคิดเห็น พบว่า 5 ลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ (1) เห็นว่าการดูแลพการีและการตอบแทนพระคุณของบิดามารดาเป็นหน้าที่ของลูกที่ดี (2) เห็นว่าควรเคารพความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข (3) เห็นว่าครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญที่สุด (4) เห็นว่ามีความสุขและพอใจกับชีวิตที่เป็นอยู่ในทุกวันนี้ และ (5) เห็นว่าการเคารพกฎระเบียบของสังคมเป็นสิ่งที่ทุกคนควรกระทำ

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบท

สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทภาคกลางและภาคใต้ได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทภาคกลางและภาคใต้

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม/โมเดล (รูปแบบการดำเนินชีวิต)			
	ด้านการ ดำเนิน กิจกรรม	ด้าน ความ สนใจ	ด้าน ความคิด เห็น	โดยรวม
ปัจจัยด้านลักษณะทางประชากร				
เพศ (β)	-.053	.017	-.076	-.039
ช่วงอายุ (ปี) (β)	-.224***	-.168*	-.313***	-.271***
สถานภาพสมรส (β)	-.014	.102	.151*	.094
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (β)	.051	.079	-.014	.052
ระดับการศึกษาสูงสุด (β)	.103	.129*	.200***	-.066

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม/โมเดล (รูปแบบการดำเนินชีวิต)			
	ด้านการ ดำเนิน กิจกรรม	ด้าน ความ สนใจ	ด้าน ความคิด เห็น	โดยรวม
อาชีพหลัก (β)	-.049	-.024	-.023	-.019
อาชีพเสริม (β)	.163***	.188***	.159**	.168**
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ				
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท) (β)	.095	-.026	.044	.040
ความเพียงพอของรายได้ (β)	-.111*	-.106*	.010	-.085
ความเป็นเจ้าของที่ดินทำกินหรือ ทรัพยากรที่ใช้ในการประกอบอาชีพ (β)	.065	.004	.015	.033
ปัจจัยด้านสังคมและการเมือง				
การเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กรใน ชุมชน (β)	.151**	.133*	.073	.143**
ผลกระทบจากนโยบายรัฐ (β)	.029	.124*	.076	.093
บทบาทแนวคิดการพัฒนาในปัจจุบัน (β)	.117*	.048	.010	.068
ปัจจัยด้านวัฒนธรรม				
ศาสนา (β)	-.021	-.001	-.050	-.019
ความเชื่อ (β)	-.021	.024	.052	.021
การยึดถือปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม ประเพณีประจำถิ่น (β)	.009	.076	.027	.048
ปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย				
ภูมิภาค (β)	-.049	-.058	-.079	-.066
การพักอาศัย (β)	-.013	-.039	-.002	-.025

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม/โมเดล (รูปแบบการดำเนินชีวิต)			
	ด้านการ ดำเนิน กิจกรรม	ด้าน ความ สนใจ	ด้าน ความคิด เห็น	โดยรวม
ความเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย (β)	.051	-.036	-.022	-.007
ลักษณะที่อยู่อาศัย (β)	-.055	.122*	.075	.061
ปัจจัยด้านความทันสมัย				
ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร (β)	.098*	.054	.124*	.102*
การใช้สื่อโซเชียลมีเดีย (β)	.043	.072	-.003	.046
R	.506	.442	.468	.520
R Square	.256	.196	.219	.270

หมายเหตุ *มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 **มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ***มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

จากตารางที่ 2 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้ 1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านการดำเนินกิจกรรม พบว่า ประกอบด้วย ปัจจัยด้านลักษณะทางประชากร ได้แก่ ช่วงอายุ อาชีพเสริม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ความเพียงพอของรายได้ ปัจจัยด้านสังคมและการเมือง ได้แก่ การเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กรในชุมชน บทบาทแนวคิดการพัฒนาในปัจจุบัน และปัจจัยด้านความทันสมัย ได้แก่ ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยตัวแปรดังกล่าวร่วมกันพยากรณ์รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านการดำเนินกิจกรรมของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทภาคกลางและภาคใต้ได้ ร้อยละ 25.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจ พบว่า ประกอบด้วย ปัจจัยด้านลักษณะทางประชากร ได้แก่ ช่วงอายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพเสริม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ความเพียงพอของรายได้ ปัจจัยด้านสังคมและการเมือง ได้แก่ การเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กรในชุมชนผลกระทบจากนโยบายรัฐ และปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่

ลักษณะที่อยู่อาศัย โดยตัวแปรดังกล่าวร่วมกันพยากรณ์รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทภาคกลางและภาคใต้ได้ ร้อยละ 19.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความคิดเห็น พบว่า ประกอบด้วย ปัจจัยด้านลักษณะทางประชากร ได้แก่ ช่วงอายุ สถานภาพสมรส ช่วงอายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพเสริม และปัจจัยด้านความทันสมัย ได้แก่ ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยตัวแปรดังกล่าวร่วมกันพยากรณ์รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความคิดเห็นของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทภาคกลางและภาคใต้ได้ ร้อยละ 21.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตโดยรวม ประกอบด้วย ปัจจัยด้านลักษณะทางประชากร ได้แก่ ช่วงอายุ อาชีพเสริม ปัจจัยด้านสังคมและการเมือง ได้แก่ การเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กรในชุมชน และปัจจัยด้านความทันสมัย ได้แก่ ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยตัวแปรดังกล่าวร่วมกันพยากรณ์รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทภาคกลางและภาคใต้โดยรวมได้ ร้อยละ 27.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าว สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ลักษณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบท

สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยที่ค้นพบในประเด็นสำคัญ ๆ ได้ดังนี้

ด้านลักษณะทางประชากร จากผลการวิจัย พบว่า คนเจนเอเรชั่นวายที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ ส่วนใหญ่ยังมีสถานภาพโสด อันอาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนหนึ่งยังเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา นอกจากนี้ ลักษณะดังกล่าวยังอาจสอดคล้องกับทิศทางด้านประชากรของประเทศ ดังเช่นการศึกษาของ ภูเบศร์ สมุทรจักร ธีรนุช ก้อนแก้ว และ ธิวัฒน์อุเต็น (2560) ที่ชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มของคนเจนเอเรชั่นวายเริ่มมีพัฒนาการของความเป็นเอกเทศ ให้ความสำคัญกับตนเอง (Individuality) สูง ดังจะเห็นได้จากตัวเลขของครัวเรือนคนเดียวที่สูงขึ้นจากร้อยละ 6 ในปี 2530 เป็นร้อยละ 14 ในปี 2556 ด้วยเหตุผลที่ว่าในสมัยก่อนครอบครัวคนเดียว

พบมากในสังคมชนบทและมักเป็นผู้สูงอายุ แต่ปัจจุบันพบทั้งในเมืองและชนบท แสดงให้เห็นถึงจำนวนที่เพิ่มมากขึ้นของเด็กรุ่นใหม่ที่ใช้ชีวิตโสด (Single by Choice) นอกจากนี้ สภาพครอบครัวที่แต่เดิมอาจจะเคยอยู่เป็นครอบครัวแบบขยาย ก็เปลี่ยนเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ในด้านการศึกษา พบว่า คนเจนเนอเรชั่นวายในสังคมชนบทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือระดับปวช. ในจำนวนที่ใกล้เคียงกับระดับปริญญาตรี ซึ่งระดับการศึกษาดังกล่าวสูงกว่าระดับการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยในปี 2560 ที่จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยวัยแรงงานอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือเฉลี่ย 9.52 ปี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) ส่วนด้านอาชีพหลักของคนเจนเนอเรชั่นวายในสังคมชนบทที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ประกอบธุรกิจส่วนตัว และเป็นพนักงานบริษัท นอกจากนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างยังมีการประกอบอาชีพเสริมหรือทำงานล่วงเวลากันมากขึ้น ซึ่งลักษณะอาชีพดังกล่าวของคนเจนเนอเรชั่นวายในสังคมชนบทสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงไปในด้านการประกอบอาชีพของคนในสังคมชนบทที่แต่เดิมส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเชิงเดี่ยว ไปเป็นอาชีพที่เน้นการผลิตในเชิงพาณิชย์ มีการทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรพันธสัญญา การแปรรูปและเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร รวมทั้งการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และการเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น (อรธจักร สัตยานุรักษ์, 2559; นภาพร อติวานิชยพงศ์, 2557; นภาพร อติวานิชยพงศ์ กนกวรรณ ละรัก และกนกวรรณ แซ่จ้ง, 2557; ชาย โพธิ์สิตา, 2555) นอกจากนี้ ลักษณะการประกอบอาชีพดังกล่าวของกลุ่มตัวอย่างยังสอดคล้องกับลักษณะของคนเจนเนอเรชั่นวายที่รักความเป็นอิสระ มีความยืดหยุ่นสูง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Henley Business School ที่ระบุว่า ปัจจุบันคนเจนเนอเรชั่นวายมีการประกอบอาชีพหรือเสริมอาชีพที่สองเพิ่มมากขึ้น (Henley Business School อ้างถึงใน สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2562)

ด้านเศรษฐกิจ ผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท และรองลงมามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ซึ่งหากพิจารณาจะเห็นได้ว่ารายได้เฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่ยังสูงกว่าเส้นความยากจน (Poverty Line) ซึ่งตามนิยามของธนาคารโลก หมายถึง การดำรงชีวิต

อยู่ด้วยเงินน้อยกว่า 67 บาท (หรือ 1.90 ดอลลาร์สหรัฐ) ต่อวัน สำหรับประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ให้คำจำกัดความของความยากจนว่า เป็นการดำรงชีวิตอยู่ด้วยเงินน้อยกว่า 2,572 บาท ต่อคน ต่อเดือน อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัย ชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาท มีเพียงร้อยละ 6.4 สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านการกระจายรายได้ ซึ่งยังถือเป็นปัญหาที่สำคัญของสังคมไทยในปัจจุบัน นอกจากนี้ ผลการวิจัย ยังชี้ให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ซึ่งมีจำนวนมากกว่าครึ่งของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามาได้เป็นเจ้าของที่ดินทำกินหรือมีทรัพยากรที่ใช้ในการประกอบอาชีพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าถึงแม้ประเทศไทยจะสามารถแก้ไขปัญหาความยากจนได้ค่อนข้างดีหากดูจากอัตราความยากจนที่ลดลง อย่างไรก็ตาม ปัญหาความยากจน หนี้ครัวเรือน และความไม่เป็นธรรมในการเป็นเจ้าของที่ดินและทรัพยากรการผลิตยังถือเป็นปัญหาที่สำคัญในสังคมชนบท สอดคล้องกับข้อมูลที่ระบุว่า ประเทศไทยมีชาวนาเพียงแค่ร้อยละ 29 เท่านั้นที่ถือครองกรรมสิทธิ์ในที่ดิน (มูลนิธิมั่นพัฒนา, 2561)

ด้านสังคมและวัฒนธรรม ผลการวิจัย พบว่า คนเฒ่าเร่ร่อนวัยในสังคมชนบทปัจจุบันให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมหรือเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กรในชุมชนลดลง ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมของสังคมชนบทซึ่งในอดีตที่มักมีการรวมกลุ่มกันในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน หรือขององค์กรเพื่อสังคม แต่ปัจจุบันกลายมาเป็นสังคมเมืองมากขึ้นซึ่งจะมีความเป็นปัจเจกนิยมสูง การเข้าร่วมกลุ่มต่าง ๆ อาจแปรเปลี่ยนจากกลุ่มที่มีลักษณะเป็นทางการกลายเป็นลักษณะการรวมกลุ่มแบบเสมือนผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมากขึ้น นอกจากนี้ ลักษณะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวยังสอดคล้องกับลักษณะคนเฒ่าเร่ร่อนวัย โดยคนรุ่นนี้จะมีลักษณะของความเป็นปัจเจกสูง มีอิสระในการดำเนินชีวิต ต้องการการทำงานที่มีความยืดหยุ่นในเรื่องของเวลา และต้องการมีเวลาให้กับกิจกรรมหรือสิ่งที่ตนเองสนใจเท่านั้น (Meier, Austin, & Corcker, 2010; Sigman, 2009; Terjesen, Vinnicombe, & Freeman, 2006) สำหรับการได้รับผลกระทบจากนโยบายภาครัฐต่อการดำเนินชีวิต ผลการวิจัย พบว่า มีจำนวนผู้ที่ไม่ได้รับผลกระทบกับผู้ที่ได้รับผลกระทบในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

ด้านวัฒนธรรม พบว่า คนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างยังคงมีความเชื่อในเรื่องภูตผีหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ รวมทั้งยังคงยึดถือและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีประจำถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนชนบทในปัจจุบันที่ส่วนหนึ่งยังคงรักษารูปแบบการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี เอาไว้ ถึงแม้จะมีการรับเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาปรับใช้ในวิถีชีวิตประจำวันมากขึ้นก็ตาม (ปิยวัฒน์ เกตุวงศา ศุทธิดา ชวนวัน และวิชาญ ชูรัตน์, 2559)

ส่วน ด้านความทันสมัย จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจุบันคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทส่วนใหญ่ใช้สื่อโซเชียลมีเดียมากขึ้น คือ ร้อยละ 94.1 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ทำการศึกษา โดยประเภทของสื่อโซเชียลมีเดียที่ใช้งานมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) เฟซบุ๊ก (ใช้ร้อยละ 85.1) 2) ยูทูบ (ใช้ร้อยละ 69.9) และ 3) โลก (ใช้ร้อยละ 62.5) ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงความทันสมัย และการหลั่งไหลเข้ามาของเทคโนโลยีสู่สังคมชนบท นอกจากนี้ ยังพบว่า คนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากแนวความคิดพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่มีต่อการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับการศึกษาของนักวิชาการในอดีต อาทิ การศึกษาของ นภาพร อติวานิชยพงศ์ กนกวรรณ ละริก และกนกวรรณ แซ่จ้ง (2557) ที่ได้สะท้อนข้อค้นพบเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของชนบทไทยในช่วงเวลาปัจจุบันในมิติต่าง ๆ รวมทั้งได้ชี้ให้เห็นว่าสังคมชนบทได้เข้าสู่ความทันสมัย (Modernity) ในด้านการเข้าถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ การเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ รวมถึงการต้องปรับตัวจากผลกระทบของนโยบายการพัฒนาของภาครัฐ ซึ่งสังคมชนบทได้ปรับตัวเข้ากับยุคสมัยใหม่ แต่ยังคงไว้ซึ่งความเป็นสังคมแบบดั้งเดิมในบางด้าน ดังนั้น กล่าวได้ว่า “ถึงแม้รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทไทยส่วนหนึ่งยังคงสอดคล้อง และกลมกลืนกับลักษณะความเป็นสังคมชนบท แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ได้ปิดกั้นความทันสมัยที่ไหลบ่าเข้ามาอย่างรวดเร็ว”

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบท พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทมีรายละเอียดแตกต่างกัน ดังนี้

1) **ปัจจัยด้านลักษณะทางประชากร** ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรมีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิต โดยปรากฏตัวแปรที่มีอิทธิพลได้แก่ (1) ช่วงอายุ มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตทั้งด้านการดำเนินกิจกรรมด้านความสนใจ ด้านความคิดเห็น รวมทั้งรูปแบบการดำเนินชีวิตโดยรวม (2) อาชีพเสริม มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านความสนใจ ด้านความคิดเห็น รวมทั้งรูปแบบการดำเนินชีวิตโดยรวม (3) ระดับการศึกษาสูงสุด มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจ และด้านความคิดเห็น และ (4) สถานภาพสมรส มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความคิดเห็น ซึ่งอิทธิพลของปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรที่มีต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตดังกล่าว พบว่า ปรากฏตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทที่มีความน่าสนใจหลายตัวแปร อาทิ ตัวแปรช่วงอายุ ที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทในทุกด้าน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นว่า ถึงแม้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจะเป็นกลุ่มคนที่เป็นเจนเอเรชั่นวายทั้งหมด (มีอายุ 18 ถึง 37 ปี) แต่ช่วงอายุที่แตกต่างกันก็ส่งผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้เนื่องจากช่วงอายุของบุคคลนั้นจะมีความสัมพันธ์กับวุฒิภาวะ ระบบความคิด ตลอดจนพฤติกรรมการแสดงออก (Kohlberg อ้างถึงในดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2538) รวมทั้งมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการดำเนินชีวิตของบุคคลอีกด้วย ส่วนตัวแปรอาชีพเสริม พบว่า มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทในทุกด้านเช่นเดียวกัน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสามารถอธิบายเชื่อมโยงไปถึงลักษณะการประกอบอาชีพของคนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทในปัจจุบันที่พบว่า มีการประกอบอาชีพเสริมเพิ่มมากขึ้น อาทิ ขายสินค้าออนไลน์ การเข้าไปทำงานรับจ้างในตัวเมืองในช่วงว่างเว้นจากการประกอบอาชีพทางการเกษตร การขายของตลาดนัด รวมทั้งการทำงานแบบไม่เต็มเวลา (Part-time Job) ของนักเรียนนักศึกษาที่มีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการประกอบอาชีพเสริมดังกล่าวอาจจะเกี่ยวข้องกับมิติอื่น ๆ อาทิ เกี่ยวข้องกับมิติด้านเศรษฐกิจ หรือเกี่ยวข้องกับลักษณะของคนเจนเอเรชั่นวาย ซึ่งจะเชื่อมโยงไปยังรูปแบบการดำเนินชีวิตของบุคคลในด้านต่าง ๆ ต่อไป นอกจากนี้ ผลการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรที่มีต่อรูปแบบ

การดำเนินชีวิตของคนเจนเนอเรชั่นวายในสังคมชนบทดังกล่าว ยังสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี ของนักวิชาการในอดีตที่อธิบายว่ารูปแบบการดำเนินชีวิตด้านต่าง ๆ ของบุคคลย่อมได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยที่แตกต่างกันตามแต่สถานะและลักษณะของประชากร รวมไปถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อาทิ ชูชัย สมิทธิไกร (2553) ที่ได้อธิบายว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตนั้นได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยด้านจิตวิทยา อาทิ แรงจูงใจ บุคลิกภาพ ค่านิยม และการเรียนรู้ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ Blackwell, Miniard & Engel (2012) ที่ระบุว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตของบุคคลนั้นได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยต่าง ๆ ทั้งปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคลที่หลากหลาย สภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ค่านิยม รวมถึงบุคลิกภาพส่วนบุคคล นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ Hawkins & Mothersbaugh (2013) ที่ได้อธิบายถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตว่าเกิดจากหลากหลายปัจจัย อาทิ ลักษณะทางประชากร วัฒนธรรมย่อย ลำดับชั้นทางสังคม แรงจูงใจ และบุคลิกภาพ เป็นต้น เช่นเดียวกับ Solomon (2015) ที่ระบุถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิต ว่าประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ อาทิ ขนชั้นทางสังคม สถานะทางสังคม และขนาดของครอบครัว เป็นต้น

2) **ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ** ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิต โดยปรากฏตัวแปรที่มีอิทธิพล ได้แก่ ความเพียงพอของรายได้ โดยมีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านการดำเนินกิจกรรม และด้านความสนใจ ซึ่งความเพียงพอของรายได้นั้น ถือเป็นตัวแปรสำคัญที่สะท้อนถึงฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคล และฐานะทางเศรษฐกิจดังกล่าวจะมีความเชื่อมโยงกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของบุคคลในด้านต่าง ๆ ดังที่ปรากฏให้เห็นได้ชัดในสังคม โดยเฉพาะรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านการดำเนินกิจกรรมที่อาจสะท้อนให้เห็นได้จาก พฤติกรรมการบริโภคสินค้า การใช้จ่ายใช้สอย การท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้ ผลการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเนอเรชั่นวายในสังคมชนบทดังกล่าว ยังสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี ของนักวิชาการในอดีตที่ได้อธิบายว่ารูปแบบการดำเนินชีวิตของบุคคลย่อมได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยที่แตกต่างกัน รวมทั้งปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจ หรือชนชั้นทางสังคมของบุคคล (ชูชัย สมิทธิไกร, 2553; Hawkins & Mothersbaugh, 2013; Solomon, 2015) นอกจากนี้

ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ พระมงคล สุ่มงคโล (2560) ที่ระบุว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีผลต่อวิถีชีวิตชนเผ่าละว้า เนื่องจากการเข้ามาของระบบเงินตราและนายทุนทำให้ครอบครัวมีรายจ่ายสูงเพราะต้องส่งลูกหลานเล่าเรียนและเกิดการต่อสู้ดิ้นรนมากยิ่งขึ้น ครอบครัวจึงต้องมีรายได้ประจำและปรับตัวกับสภาพทางเศรษฐกิจที่มีความแปรปรวนขึ้นลงตลอดเวลา

3) **ปัจจัยด้านสังคมและการเมือง** ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยด้านสังคมและการเมืองมีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิต โดยปรากฏตัวแปรที่มีอิทธิพลได้แก่ (1) การเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กรในชุมชน มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านความสนใจ รวมทั้งรูปแบบการดำเนินชีวิตโดยรวม (2) ผลกระทบจากนโยบายรัฐ มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจและ (3) บทบาทแนวคิดการพัฒนาในปัจจุบัน มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านการดำเนินกิจกรรม ซึ่งอิทธิพลของปัจจัยด้านสังคมและการเมืองดังกล่าว มีความน่าสนใจในการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของทั้ง 3 ตัวแปรดังกล่าวในเชิงลึก สำหรับตัวแปรการเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กรในชุมชนที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเอนเอรชั่นวัยในสังคมชนบทนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้ได้สะท้อนให้เห็นว่า ปัจจุบันคนเอนเอรชั่นวัยในสังคมชนบทที่เป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กรในชุมชนมีน้อยลง แต่คนรุ่นใหม่กลุ่มนี้น่าจะเป็นกำลังสำคัญที่มีส่วนในการช่วยพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ อาทิ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มพัฒนาอาชีพต่าง ๆ กลุ่มอาสาสมัครในชุมชน เป็นต้น ซึ่งคนกลุ่มนี้จะมีความสนใจ และทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมส่วนรวม ดังนั้น จึงอาจทำให้คนกลุ่มนี้มีรูปแบบการดำเนินชีวิตในบางด้านที่แตกต่างจากกลุ่มคนเอนเอรชั่นวัยที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กรในชุมชน สำหรับตัวแปรผลกระทบจากนโยบายรัฐ และบทบาทแนวคิดการพัฒนาในปัจจุบันที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนรุ่นใหม่ในสังคมชนบทนั้น สอดคล้องกับปรากฏการณ์ทางสังคมที่สะท้อนให้เห็นว่านโยบายหรือบทบาทแนวคิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ จากภาครัฐหรือหน่วยงานภายนอกมักจะส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมไม่ว่าทางตรงก็ทางอ้อม นอกจากนี้ ผลการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของปัจจัยด้านสังคมและการเมืองที่มีต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเอนเอรชั่นวัย

ในสังคมชนบทดังกล่าว ยังสอดคล้องกับการศึกษาของนักวิชาการในอดีต อาทิ การศึกษาของ วิเรืองรอง รัตนวิไลสกุล และสุธานี มะลิพันธ์ (2551) ที่ระบุว่า ปัจจัยด้านนโยบายของภาครัฐด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตในกลุ่มชาติพันธุ์ส่งผลให้วิถีชีวิตของชาวลาหู่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับการศึกษาของ อาแว มะแะ และณัฐวัชร เฝ้าภู (ม.ป.ป.) ที่ชี้ให้เห็นถึงบทบาทของนโยบายการพัฒนาประเทศทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่า มีผลต่อการพัฒนาชุมชนและวิถีชาวชนบทไทย นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ อติศร ศักดิ์สูง (2557) ที่ชี้ให้เห็นว่า ผลพวงจากการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของภาครัฐทำให้บทบาทของผู้หญิงได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่องและก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวเพื่อปรับเปลี่ยนบทบาทในหลายด้าน ได้แก่ บทบาทในครอบครัว กิจกรรมทางสังคม รวมทั้งบทบาททางเศรษฐกิจ กล่าวคือจากเดิมที่ผู้หญิงมีบทบาทหลักในครัวเรือนก็ได้เริ่มมีบทบาททางสังคมภายนอกมากขึ้น

4) **ปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย** ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยด้านที่อยู่อาศัยมีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตโดยปรากฏตัวแปรที่มีอิทธิพล ได้แก่ ลักษณะที่อยู่อาศัย มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจ ซึ่งตัวแปรลักษณะที่อยู่อาศัยก็เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีความน่าสนใจในการทำการศึกษาในเชิงลึกเพื่ออธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรดังกล่าว อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาอิทธิพลของตัวแปรลักษณะที่อยู่อาศัยที่มีต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตนั้น อาจมีความเกี่ยวข้องกับมิติอื่น ๆ ที่สามารถอธิบายเชื่อมโยงกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของบุคคลได้ ได้แก่ มิติเชิงเศรษฐกิจ อาทิ ลักษณะที่อยู่อาศัยมีความเกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคล หรือมิติด้านลักษณะทางประชากร อาทิ ผู้ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันจะมีลักษณะที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน ซึ่งความเชื่อมโยงดังกล่าวจะมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการดำเนินชีวิตของบุคคลต่อไป เป็นต้น นอกจากนี้ ผลการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของปัจจัยด้านที่อยู่อาศัยที่มีต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเนอเรชันวายในสังคมชนบทดังกล่าว ยังสอดคล้องกับการศึกษาของนักวิชาการในอดีต อาทิ การศึกษาของ พระมงคล สุ่มงฺคโล (2560) ที่ชี้ให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมต่าง ๆ รวมทั้งลักษณะครอบครัวและที่อยู่อาศัยมีผลต่อวิถีชีวิตของชนเผ่าละว้า

5) **ปัจจัยด้านความทันสมัย** ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยด้านความทันสมัยมีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตโดยปรากฏตัวแปรที่มีอิทธิพล ได้แก่ ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยมีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านความคิดเห็น รวมทั้งรูปแบบการดำเนินชีวิตโดยรวม ซึ่งปัจจัยด้านความทันสมัยถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมชนบทในมิติต่าง ๆ รวมทั้งต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมชนบทในด้านต่าง ๆ อีกด้วย สำหรับตัวแปรช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนอเรชั่นวายในสังคมชนบทนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่ชี้ให้เห็นว่า ปัจจุบันคนเจนอเรชั่นวายในสังคมชนบทมีช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะผ่านช่องทาง โทรศัพท์มือถือ ซึ่งการมีช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวทำให้คนในสังคมชนบทมีโอกาสในการได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น และการได้รับข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็ย่อมจะส่งผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของรุ่นใหม่ในสังคมชนบทในด้านต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน ดังปรากฏให้เห็นผ่านพฤติกรรมการบริโภค หรือการแต่งกายของคนรุ่นใหม่ในสังคมชนบทยุคปัจจุบันที่มีความทันสมัยและกลมกลืนกับคนในสังคมเมืองมากขึ้น นอกจากนี้ ผลการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของปัจจัยด้านความทันสมัยที่มีต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนอเรชั่นวายในสังคมชนบทดังกล่าว ยังสอดคล้องกับการศึกษาของนักวิชาการในอดีต อาทิ การศึกษาของ พรพิมล เกลิมมีประเสริฐ (2550) ที่ระบุว่า การที่ชุมชนนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้มากขึ้น อาทิ การเผยแพร่ข่าวสารทางสื่อวิทยุ โทรศัพท์มือถือ และคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงาน ซึ่งการเข้าถึงสื่อดังกล่าวส่งผลให้ประชาชนตำบลท่าขอนยางเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตด้านวัฒนธรรมในการแต่งกาย ซึ่งพบว่าปัจจุบันมีการแต่งกายตามแฟชั่นทั่วไป คือ สวมเสื้อและกางเกงที่ทันสมัยแทนการนุ่งผ้าซิ่นหรือผ้าถุงเหมือนในอดีต โดยลอกเลียนแบบมาจากดารานักร้องที่มีชื่อเสียงผ่านสื่อต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ พระมงคล สมฺมจโล (2560) ที่ชี้ให้เห็นว่าความเจริญทางด้านเทคโนโลยีจากภายนอกมีผลทำให้วิถีชีวิตของชนเผ่าละว้าเปลี่ยนแปลงจากความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายไปสู่ความเป็นอยู่ที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ผลการวิจัยนี้ยังปรากฏข้อค้นพบที่น่าสนใจ ที่พบว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วย ศาสนา ความเชื่อ รวมทั้งการยึดถือปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีประจำถิ่น กลับไม่มีอิทธิพลต่อรูปแบบดำเนินชีวิตของคนเจนเนอเรชั่นวายในสังคมชนบทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ผลการวิจัยจึงไม่สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีตลอดจนผลการศึกษาของนักวิชาการในอดีต ที่ได้สะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยด้านวัฒนธรรม ทั้งด้านความเชื่อ ประเพณี ตลอดจนศาสนา เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในสังคมชนบทไทยในอดีต (Riggs, 1970; ชาย โภธิสิตา, 2555) ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวนี้ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของชนบทไทยในปัจจุบัน อันเนื่องมาจากความทันสมัยทางด้านเทคโนโลยี ดังจะเห็นได้จากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ การเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ต หรือการใช้คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่มีมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มคนเจนเนอเรชั่นวายซึ่งปัจจัยด้านความทันสมัยดังกล่าวทำให้การติดต่อสื่อสารทำได้สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น จึงเกิดการไหลบ่าเข้ามาของวัฒนธรรมจากภายนอก ในขณะที่เดียวกันวัฒนธรรมภายใน หรือวัฒนธรรมท้องถิ่นอาจมีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเนอเรชั่นวายในสังคมชนบทลดน้อยลง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปอธิบายและประยุกต์ใช้ได้กับศาสตร์สาขาต่าง ๆ อาทิ สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา พฤติกรรมศาสตร์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาชุมชนและสังคม รวมทั้งการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำไปอธิบายเพื่อทำความเข้าใจถึงลักษณะและรูปแบบการดำเนินชีวิต ตลอดจนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเจนเนอเรชั่นวายในสังคมชนบท

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายส่งเสริมและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนเจนเนอเรชั่นวาย ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ในสังคมชนบทในด้านต่าง ๆ อย่างจริงจัง และเป็นระบบ อาทิ การเข้าถึงที่ดินทำกินหรือทรัพยากรที่ใช้ในการประกอบอาชีพ

การสนับสนุนการจัดการศึกษาและให้โอกาสทางการศึกษาแก่เยาวชนอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งจัดสรรอาชีพที่เหมาะสมและสร้างสภาพแวดล้อมที่ทันสมัยภายใต้อัตลักษณ์ ความเป็นท้องถิ่นนั้น ๆ การส่งเสริมการออม การสนับสนุนและส่งเสริมให้คน เจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทได้มีบทบาทในการเข้าร่วมเป็นผู้นำหรือสมาชิก เพื่อร่วมคิดร่วมทำกิจกรรมกับกลุ่มหรือองค์กรในชุมชน เพื่อเป็นการสร้างการมีส่วนร่วม และเป็นการตั้งศักยภาพ พลังความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนความรู้ความสามารถ ของคนเจนเอเรชั่นวายในการช่วยพัฒนากลุ่มหรือองค์กรในชุมชนให้เจริญก้าวหน้าการ ส่งเสริมแนวคิดการพัฒนาสมัยใหม่ผ่านนโยบายของภาครัฐ อาทิ แนวคิดการพัฒนา ที่ยั่งยืน แนวคิดการจัดการสมัยใหม่ โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ในการนำไปประยุกต์ใช้ ของคนเจนเอเรชั่นวายบนพื้นฐานอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ทั้งในด้านการใช้ชีวิตประจำวัน และการทำงาน ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นส่งเสริมให้คนเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบท ได้ตื่นตัวต่อการพัฒนาของกระแสโลกและสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทการ เปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีความสลับซับซ้อนได้ การสนับสนุนการใช้สื่อสร้างสรรค์ ผ่านสังคมออนไลน์ อาทิ สื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารของท้องถิ่น รวมถึงการใช้สื่อโซเชียล มีเดียต่าง ๆ อาทิ เฟซบุ๊ก ไลน์ อินสตาแกรม เป็นต้น ในการเป็นช่องทางสร้างและ เชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างชุมชนกับชุมชนไปจนถึงชุมชนกับสังคมโลก สามารถ สร้างองค์ความรู้และเป็นช่องทางสร้างสรรค์ในการสร้างรายได้ให้แก่คนเจนเอเรชั่นวาย ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในมิติต่าง ๆ เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนเจนเอเรชั่นวาย ในสังคมชนบท ดังนั้น ในอนาคตจึงควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่าง ที่อาศัยอยู่ในสังคมชนบทกับสังคมเมือง รวมทั้งควรมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบ การดำเนินชีวิตของคนในช่วงวัยต่าง ๆ ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร นอกจากนี้ ผลการวิจัยครั้งนี้ ปรากฏตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคน เจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทที่มีความน่าสนใจหลายตัวแปร ดังนั้น อนาคตจึงควรมี การศึกษาเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในเชิงลึก

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยการได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก กองทุนวิจัยวิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- ชาย โพรธิสิดา. (2555). ชนบทไทยในวิถีสันติสุข. วารสารราชบัณฑิตยสถาน. 37(4), 163-185.
- ชูชัย สมบัติไกร. (2553). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2538). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม : การวิจัยและการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นภาพร อติวานิชยพงศ์. (2557). คนชนบทอีสานกับการทำมาหากิน: ความเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย. วารสารสังคมวิทยามานุษยวิทยา. 33(2), 103-127.
- นภาพร อติวานิชยพงศ์ กนกวรรณ ละวีก และกนกวรรณ แซ่จ้ง. (2557). ชุดโครงการวิจัย ชนบทไทยในมุมมองบัณฑิตอาสาสมัคร: บทสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานศึกษาของบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2561, จาก <http://www.psds.tu.ac.th/paper/a1.pdf>
- ปิยวัฒน์ เกตุวงศา ศุทธิดา ชนวนัน และวิชาญ ชูรัตน์. (2559). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนชนบทไทยภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางประชากรและสังคม. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและต้นสังกัด.
- พระมงคล สุ่มงคโล. (2560). ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีต่อวิถีชีวิตชนเผ่าละว้า หมู่ที่ 11 ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา. 8(2), 57-68.
- พรพิมล เฉลิมมีประเสริฐ. (2550). การศึกษาอิทธิพลของสื่อวิทยุโทรทัศน์ที่ทำให้ประชาชนตำบลท่าขอนยาง เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตไปจากเดิม : อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ญเบศร์ สมุทรจักร ธีรณัฐ ก้อนแก้ว และวิวัฒน์ อุเด็น. (2560). *ความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มูลนิธิมันพัฒนา. (2561). *สืบสานสู่ปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2562, จาก <http://sudsesc.nida.ac.th/main/images/books/Inside%20A%20CALL%20TO%20ACTION.pdf>
- วิเรืองรอง รัตนวิไลสกุล และสุธานี มะลิพันธ์. (2551). การดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวลัวะบ้านปากำ อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน. *Veridian E – Journal, Silpakorn University*. 1(1), 48-55.
- สมยศ นาวิการ. (2546). *การบริหารและพฤติกรรมองค์กร*. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2562). *Think Tomorrow*. สืบค้นเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2563, จาก <https://www.ftpi.or.th/2019/27747>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยปี 2560*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2561, จาก สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2562, จาก <http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1631-file.pdf>
- อรรถจักร สัตยานุรักษ์. (2559). *การกลายเป็นเมืองในสังคมชนบทไทย: ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2561, จาก https://www.slideshare.net/FURD_RSU/ss-58359405
- อดิศร คักดีสูง. (2557). ผู้หญิงในสังคมชนบท : การศึกษาเชิงประวัติศาสตร์บริเวณสหกิจพระจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2504-2550. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ*. 9(1), 1-19.
- อาแว มะแส และณัฐวัชร เฝ้าภู. (ม.ป.ป.). *นโยบายสาธารณะกับการพัฒนาชุมชนและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในสังคมชนบท*. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2561, จาก <http://www.cse.nida.ac.th/main/images/PublicPolicy.pdf>

- Blackwell, R. D., Miniard, P. W. & Engel, J. F. (2012). *Customer behavior: Marketing research*. 12th ed. Singapore: Cengage Learning.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essential of Psychological Testing*. 3rd ed. New York: Harper Row.
- Hair, F. J., Black, C., W., Babin, J. B. & Anderson, E. R. (2006). *Multivariate data analysis*. 6th ed. Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- Hawkins, D. I. & Mothersbaugh, D. L. (2013). *Customer behavior: building marketing strategy*. 12th ed. New York: McGraw-Hill Irwin.
- Meier, J., Austin, S. & Corcker, M. (2010). Generation Y in the workforce: managerial challenges. *The Journal of Human Resource and Adult Learning*. 6(1), 68-78.
- Miller, R. K. & Washington, K. (2008). *Generational focus*. The 2009 Entertainment, media & advertising market research handbook. 157-166.
- Plummer, J. T. (1974). The Concept & Application of Life Style Segmentation. *Journal of marketing*. 38(1), 33-37.
- Riggs, F. W. (1970). "Modernization and Political Problems: Some Developmental Prerequisites" *Development Nations: Guest for A Model (Beling and Toten)*. New York: Van Nostrand Reinhold.
- Rovinelli, R. & Hambleton, R. K. (1976). *On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity*. Paper presented at the meeting of AERA, San Francisco.
- Sigman, A. (2009). Well Connected ?. *The Biological Implications of Social Networking Biologist*. 56(1), 15.
- Solomon, M. R. (2015). *Customer behavior: Market survey*. 11th ed. Boston: Pearson.

- Terjesen, S., Vinnicombe, S. & Freeman, C. (2006). Attractive generation Y graduates: organizational attributes, likelihood to apply and sex differences. *Career Development International*. 12(6), 504-522.
- Yamane, Taro. (1967). *Statistics, An Introductory Analysis*. 2nd ed. New York: Harper and Row.